

## Kirjastomaailman megatapahtuman kulisseissa

19.9.2012 Tekijä Jyväskylän yliopiston kirjasto

Suomalaisten lomakauden päättyessä, ennen syksyisen aherruksen alkamista, kokoontui lähes 4000 kirjastoalan ammattilaista ympäri maailmaa Helsingin messukeskukseen. Kirjastoalan suurimman kansainvälisen järjestön IFLAn konferenssi toi viikoksi yhteen informaatioalan osaamista yli 120 maasta. Konferenssi on edellisen kerran järjestetty Suomessa vuonna 1965, joten panostus tämänvuotiseen konferenssiin oli koko maanlaajuisesti huomattava.

Jyväskylästä oli edustusta mukana niin konferenssin johtoportaan, posterisessioissa, vapaaehtoisina kuin konferenssivierainakin. Pääsin itse kokemaan kansainvälistä tunnelmaa sekä vapaaehtoistoissa että posteriesityksissä.

Posterit ovat toimiva viestinnän muoto ja keskustelun herättäjä.

Ensimmäinen reaktioni, kun kuulin että IFLAn yksi toimintamuoto on posterisessiot, oli hämmennys. Postereitahan tehtiin yläasteella: leikattiin, liimattiin, askarreltiin ja sitten esiteltiin. Konferenssin aikana kuitenkin näin miten toimiva viestinnän muoto ja keskustelun herättäjä posterit tosiasiassa ovat. Konferenssiin oli hakemusten perusteella valittu 196 posteria.



Julkaisukoordinaattori Pekka Olsbo esitteli JYXiä.

Jyväskylässä oli IFLAssa esillä kaksi posteria. Olin itse mukana esittelemässä Jyväskylän kirjastojen välistä yhteistyötä. Toinen jyväskyläläinen posterit esitteli Jyväskylän yliopiston kirjaston omaa digitaalista arkistoa JYXiä.

## Posterisessioista perspektiiviä omaan työhön

Jyväskylän eri sektoreiden kirjastojen yhteistyö on toiminut aktiivisesti jo lähes kymmenen vuotta. IFLAa varten kerättiin Jyväskylän kaupunginkirjaston, ammattikorkeakoulun kirjaston sekä yliopiston kirjaston väestä posterityöryhmä, joka pyrki kiteyttämään laajaa aihetta muutamaan tiiviiseen ajatukseen.

Konferenssivieraiden nähtäväksi piti saada yhteistyöstä koitua hyöty sekä henkilökunnan että asiakkaiden kannalta.

Yhteen posteriin piti saada mahtumaan niin yhteinen informaatiolukutaidon strategia, työnkierto eri kirjastojen välillä kuin yhteiset koulutuksetkin. Ennen kaikkea konferenssivieraiden nähtäväksi piti saada näistä koitua hyöty sekä kirjastojen henkilökunnan että asiakkaiden kannalta.

Innokkaita ja kiinnostuneita ihmisiä riitti tungokseen asti.

Vaikka posterit olivat näytillä lähes koko konferenssin ajan, varsinaisia posterisessioita pidettiin kahtena päivänä kaksi tuntia kerrallaan. Silloin oli joka posterilla edustaja kertomassa omasta aiheestaan. Apunani meidän posteriamme esittelemässä oli kaupunginkirjaston verkkopalvelusuunnittelija Juha Hälinen. Innokkaita ja kiinnostuneita ihmisiä riitti posterikäytävillä tungokseen asti.



Jyväskylän kirjastojen yhteistyötä – Juha Hälinen ja Ulla Pesola

Aiheemme herätti eniten kiinnostusta ja kysymyksiä suomalaisissa (terveisiiä Seinäjoelle!), muissa pohjoismaalaisissa sekä saksalaisissa. Kävi hyvin selväksi, että näissä maissa on yhteisiä intressejä toiminnan kehittämiseen ja myös hyvin samanlaiset rakenteelliset lähtökohdat.

Kuulimme myös muiden kokemuksia kirjastosektorien rajat ylittävästä yhteistyöstä. Niiden kautta saimme vahvistusta omille käytännön yhteistyön muodoillemme.

Kuulimme esimerkiksi kuvauksen Norjassa toteutetusta eri alojen kirjastojen yhdistämisestä, joka oli ilmeisesti tehty vähän väkisin ja liian tiukalla aikataululla. Oli suunniteltu ja rakennettu uusi hieno kirjastorakennus, johon kolme kirjastoa oli muuttanut ilman sen isompaa pohjustusta tai sopeutumisaikaa. Nyt näiden kirjastojen henkilökunta oli syksyn aikana vetäytymässä yhteiseen retriittiin selvittämään sekä kirjastojen käytännön toimissa että henkilösuhhteissa syntyneitä sotkuja.

Jyväskylän kirjastojen yhteistyön voikin hyvillä mielin sanoa olevan tarkoituksenmukaista ja hyödyllistä. Voimamme ja resurssimme fiksulla tavalla yhdistämällä esimerkiksi henkilökunnan koulutusten suhteen, saamme samalla rahalla ja työllä aikaan enemmän kuin yksin.

## **Katukirjastoja ja kurssikirjoja**

Kirjastojen sektorirajat ylittävää yhteistyötä voi miettiä vasta, kun perusta on kunnossa.

Postereihin ja niiden esittelijöihin tutustuminen oli monella tavalla silmiä avaavaa. Kävi hyvin selväksi, että esimerkiksi kirjastojen sektorirajat ylittävää yhteistyötä voi miettiä vasta, kun perusta on kunnossa. [Maslowin tarvehierakiaa](#) voisi varmasti soveltaa myös kirjastomaailmaan: kun perustarpeet on tyydytetty ja kirjasto-organisaatio on rakenteellisesti kunnossa, voidaan alkaa miettiä muita toiminnan muotoja.

Posterit, jotka kertoivat kirjastoista ihmisoikeuksien asialla (Access to human rights information in Namibia) tai kirjastotoiminnan järjestämisestä kehittyvissä maissa (Books change lives: [BookAid International](#)) herättivät ajattelemaan omaa etuoikeutettua asemaamme.

Lapset tulivat lukemaan "katukirjastonhoitajan" mukana olevia kirjoja.

Vieressämme posterikäytävällä oli posterit, jossa kerrottiin Togossa pyörivästä [katukirjastotoiminnasta](#). Käytännössä toiminta tarkoittaa sitä, että togolaisessa STEJ-järjestössä toimiva Céline Huault kerää kirjoja koriin, nappaa mattoja kainaloonsa ja kulkee tietyn aikataulun mukaisesti omaa kirjastoreittiään. Mieleen jäi kuva jalkapallokentän laidalle levitetystä matoista, joille lapset tiesivät tiettyinä päivinä tiettyyn aikaan tulla kahdeksi tunniksi lukemaan "katukirjastonhoitajan" mukana olevia kirjoja.

Yhden viikon mielenkiintoisimmista keskusteluista kävin erään amerikkalaisen kollegan kanssa. Hän oli kiinnostunut kurssikirjakäytännöistämme ja -kokoelmastamme. Yksityisen yliopiston Yhdysvalloissa pitää jatkuvasti miettiä markkinointiaan ja opiskelijoiden houkuttelemista opinahjoon. Niin oli kirjaston väkikin alkanut miettiä, miten voisivat olla mukana tässä markkinointityössä. Tähän asti kirjaston palvelu kurssikirjojen osalta on ollut kirjakauppa, josta opiskelijat voivat ostaa kirjansa. Oli herännyt ajatus, että *kirjastosta voisi lainata kurssikirjoja!* Laaja kurssikirjakokoelmamme herätti ihastusta amerikkalaisessa kollegassa.

Tämä kirjastonhoitaja hämmästeli ja ihaili suomalaista kirjastoa ja erityisesti kurssikirjatarjontaa. Ihmetystä herätti sekä se, että kaikkia opintovaatimuksissa olevia kirjoja tosiaan hankitaan kirjastoon, mutta erityisesti hankittavat nidemäärät, joita hän piti erinomaisen hyvänä apuna ja palveluna opiskelijoille. Tämä onkin totta: kurssikirjakokoelmamme on kansainvälisesti mutta myös kansallisesti vertaillen hyvin laaja. Toivotaan, että voimme pitää yhtä hyvän palvelun tason näiden suhteen myös jatkossa.



Kollegoita ympäri maailmaa tutustumassa Jyväskylän yliopiston kirjastoon.

Jyväskyläläisten IFLA-viikko huipentui perjantaina, kun saimme joukon kansainvälisiä vieraita päiväämme piristämään. Vierailijoiden reitti kulki yliopiston kirjastosta [Musiikkikampuksen kirjaston](#) kautta uuteen [Palokan kirjastoon](#). Vierailijat tutustuivat suomalaisten kirjastojen toimintoihin ja ihastelivat kesäistä luonnonläheistä Jyväskylää.

*Ulla Pesola*